

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове за участие в конкурс за избор за получаване на академичната длъжност “професор” по научна специалност Океанология, научно направление: „Стратиграфия на кватернерните седименти в Черноморския регион” (стратиграфия на кватернера) към секция „Морска геология и археология” на ИО-БАН, Варна, обявен в Държавен вестник, бр.16 от 26. 02. 2016 г., стр. 84.

Член на Научно жури: доц. д-р Димитър Димитров
Институт по океанология при БАН – Варна

За участие в конкурса за заемането на академичната длъжност “професор” по научната специалност “Океанология”, обявен от Института по океанология - БАН, Варна (Държавен вестник, бр. 16, 26 02. 2016 г., стр. 84.) е подал документи само един кандидат: доц. д-р Райна Христова (геолог в секция “Морска геология и археология” на Института по океанология - БАН, Варна).

Рецензирането на представените материали по конкурса е направено по реда и в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилата за условията и реда за придобиване на образователни и научни степени и за заемане на академични длъжности в ИО – БАН.

I. Характеристика на научната продукция на кандидата

Професионалната специализация и цялостната научна дейност на доц. д-р Р. Христова е свързана с изучаване геоложкия строеж, палеонтологията и стратиграфията на дънните седименти на Черноморския басейн. Участието в морски експедиции с НИК „Академик” и чуждестранни изследователски кораби и помага да натрупа представителен фактически материал, който се превръща в достоверна основа за обобщения.

Работи от 30 години в ИО – БАН, хоноруван преподавател е в ВВМУ “Н. Й. Вапцаров” и СУ “Св. Кл. Охридски”. Участвала е в СНС по Географски науки към

ВАК, изпитни комисии за докторанти и гл. асистенти, и научни журита за получаване на академичната длъжност “доцент”. Също така има участие в колективи, получили Награда „Варна” и индивидуална награда „Варна” – 2016 г.

Във връзка с конкурса за „професор”, доц. д-р Р. Христова е представила пълен списък на трудовете си, който включва **62** заглавия:

1. АВТОРЕФЕРАТ И НАУЧНИ ТРУДОВЕ, СВЪРЗАНИ С ПРИСЪЖДАНЕ НА НАУЧНО-ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СТЕПЕН „ДОКТОР” – **8** бр.
2. НАУЧНИ ТРУДОВЕ, СВЪРЗАНИ С ПРИСЪЖДАНЕ НА НАУЧНОТО ЗВАНИЕ „ДОЦЕНТ” – **31** бр.
3. НАУЧНИ ТРУДОВЕ СЛЕД ПРИСЪЖДАНЕ НА НАУЧНОТО ЗВАНИЕ „ДОЦЕНТ” – **23** бр.

Публикациите могат да се структурират в 3 раздела:

1. Монография – **7В_1** - обобщаваща по-важните публикации и научни приноси и участие в монография - **7В_2**.
2. Публикации, отпечатани в периодични или специализирани издания - 12 броя.
3. Научни форуми, национални и международни конгреси и конференции - 9 броя.

II. Основни научни и научно - приложни приноси на кандидата

Приемам научните и научно - приложните приноси на кандидатката с изключение на следното: *„С нови данни е подкрепена идеята за постепенното, а не „геокатастрофален“ тип нахлуване на средиземноморски води в Черно море. В контекста на осцилационния сценарий за първи път са представени биостратиграфски доказателства, според които в геоложката еволюция на Българския сектор от Черноморския басейн, още през плейстоцена, във водите на съществуващия дотогава затворен басейн от каспийски тип, е маркирано ясно средиземноморско влияние по време на узунларската трансгресия”*.

Както е известно, през последните 30 - 40 години съществува дискусия за постепенното или внезапното нахлуване на средиземноморски води в Черно море. По темата са публикувани стотици публикации с импакт фактор и монографии.

III. Критични бележки и препоръки

В монографията „Българският черноморски шелф и крайбрежие през кватернера - геоложка еволюция и климатични промени“ (Христова, 2015)- (7В_1) на стр. 112 приемам за некоректно следното изречение: „В това изследване представените геоложки факти са в подкрепа на тезата за постепенното, а не „геокатастрофален“ тип нахлуване на средиземноморски води в Черно море – хипотеза, създадена и поддържана от изследователи като (Ryan et al., 1997; Ryan W. & Pitman, W. 1999; Ryan et al., 2003; Major et al. 2002; Algan et al. 2002; Lericolais et al., 2004)“. Понятието „Геокатастрафални явления“ е използвано в редица публикации с импакт фактор и монографии на български и чуждестранни учени:

- Dimitrov P.S., D. Solakov, K. Slavova, D. Dimitrov. 1999. Geocatastrophic events at boundary Pleistocene-Holocene into the Black Sea and worldwide flood. *Geology and mineral resources of the Black Sea*. Kyiv-1999, 21-26.
- Torre F., P. Dimitrov, D. Dimitrov. 2002. Geocatastrophic events in the Black Sea. *Ricerche di geomorfologia Archeologia navale Archeometria*, Agora Edizioni, La Spezia Italy, 2002, 119-127.
- Dimitrov P. S., D. F. Coleman, N. M. Cagatay, D. P. Solakov, D. P. Dimitrov. 2002. Quaternary coastlines in the Western Black Sea. *Oceanography of Eastern Mediterranean and Black Sea*. 2002 Ankara Turkey, 378.
- Dimitrov P. S., D. Dimitrov. 2003. The relationship between anoxia formation and geo-catastrophic events into the Black Sea during late Pleistocene. *Past and Present Water Column Anoxia*. 4-8 October 2003, Crimea, Ukraine, 29-30.
- Димитров П., Д. Димитров. 2003. Черно море, Потопът и древните митове. Издателство „Славена“, Варна, ISBN 954-579-278-7, с. 91.
- Dimitrov P, D. Dimitrov. 2004. The Black Sea The Flood and the ancient myths. “Slavena”. Varna, ISBN 954-579-335-X, 91p. <http://www.io-bas.bg/noahproject/index.html>
- Dimitrov D. P., Dimitrov P. S., Solakov D. P., Peychev V. D. 2005. The newest geological history of the Black Sea and problem about the flood. *UHESCO – IGCP – IUGP The International Geoscience Program*. Kadir Has University 8-15 October 2005. Istanbul –Turkey. 37-38
- Димитров П. С., Д. П. Димитров, Д. П. Солаков, В. Д. Пейчев. 2005. Новейшая геологическая история Черного моря и проблема потопы. *Геология и полезные ископаемые Мирового океана*, №1, Киев, 102 – 111. – (IF – 0.2).
- Dimitrov, D., P. Dimitrov. 2006. Synchronous climatic and geological events in the Black Sea and Aegean Sea during the last 25 ky. Vienna, 02–07 April 2006, EGU. (IF - 1.345)
- Dimitrov D., P. Dimitrov, D. Solakov. 2007. Geocatastrophic events in the Black Sea and geological boundary Pleistocene – Holocene. *Quaternary International*. XVII INQUA Congress. Australia. The tropics: heat engine of the Quaternary, 99 (IF - 2.602).
- Dimitrov P., Dimitrov D. 2008. Geocatastrophic events in the Black Sea and geological Pleistocene-Holocene boundary. *IGCP 521 – INQUA 0501 Fourth Planetary Meeting and Field trip*. Romania - Bulgaria. 4 – 16 October. p. 38.
- Dimitrov P., D. Dimitrov. 2009. Geo-catastrophic events in the newest geological history of the Black Sea and human adaptation. 3rd LIMPACS (IGBP, PAGES): HOLOCENE LAKE RECORDS. 5 – 8 March, 2009, Panjab University, Chandigarh, India. p 20 – 21.
- Shopov Y. Y., T. Yalamov, P. Dimitrov, D. Dimitrov, B. Shkodrov. 2009. Initiation of the migration of Vedic Aryans to India by a catastrophic flooding of the fresh water Black Sea by Mediterranean

Sea during the Holocene. 3rd LIMPACS (IGBP, PAGES): HOLOCENE LAKE RECORDS. 5 – 8 March, 2009, Panjab University, Chandigarh, India. p 126 – 127.

Димитров П., Д. Димитров, В. Пейчев, К. Славова, Хр. Смоленов, Хр. Михайлов, К. Щерев, А. Василев. 2011. Древни брегови линии на Черно море и условия за човешко присъствие – експедиции “Ной – 2009” и “Ной – 2011”, Известия на Съюза на учените – Варна, серия Културното наследство на Варна, 3-18.

В публикациите на Ryan, Pitman and Major не се употребява понятието „Геокатастрафални явления”. На стр. 112 кандидатката твърди, че този термин е употребяван от тях. От посочените факти считам, че става въпрос или за недостатъчно познаване на публикациите на своите колеги (от ИО – БАН и по света), или за **некоректно и избирателно цитиране** с цел отричане на хипотеза създадена през 1982 г. от Петко Димитров (Panin, Streche, 2005) и потвърдена с научни факти, публикации и монография от (Ryan and Pitman, 1997) – (Panin, Streche, 2005). В статиите и монографията на доц. д-р Христова никъде няма цитиране дори и на една от горепосочените статии, а се отрича понятието „Геокатастрафални явления”. Генезисът на сероводорода и сапропелните седименти е пряко свързан с нахлуването на средиземноморски води в Черно море. Тези факти вече са доказани в публикации, монографии и международни форуми:

Димитров Д. 2008. Сероводородът в Черно море – произход, екологична опасност и енергийна суровина. В: Земята – неспокойната планета, Враца, “БГ - Принт”. ISBN 978-954-9325-54-6. 597 – 607.

Димитров Д. 2010. Геология и нетрадиционни ресурси на Черно море. Издателство “Онгъл”, Варна. ISBN 978-954-8279-25-3. 269 с.

<http://io-bas.bg/downloads/Books/Geology%20and%20Non-traditional%20resources.pdf>

Dimitrov D. 2010. Geology and Non-traditional resources of the Black Sea. LAP (Lambert Academic Publishing AG). ISBN 978-3-8383-8639-3. 244 p.

<http://www.amazon.com/Geology-Non-traditional-resources-Black-possibilities/dp/3838386396>

Използвана литература:

Panin N., Streche C. 2005. Controversy of the Black Sea development since LGM. UHESCO – IGCP – IUGP. The International Geoscience Program. Kadir Has University, 8-15 October 2005. Istanbul – Turkey. 35 p.

IV. Цитирания в наши и чужди научни издания

Кандидатката е приложила представителен списък на цитиранията – общият брой на цитатите е 88. Списъкът на цитиранията е безспорен критерий за оценка на приносите на автора. В този смисъл трябва да се отбележи, че цитиранията са

предимно в български издания, докато техния брой в реномирани чужди научни списания с импакт-фактор и на международни форуми е сравнително малък.

V. Заключение

Въз основа на изложеното, въпреки направените критични бележки, препоръчвам на Научното жури и членовете на Научния съвет на ИО – БАН да гласуват „ЗА” избора на доц. д-р Райна Иванова Христова в конкурса на ИО – БАН за заемане на академичната длъжност “професор” по научната специалност Океанология, научно направление: „Стратиграфия на кватернерните седименти в Черноморския регион” (стратиграфия на кватернера) към секция „Морска геология и археология” на ИО - БАН, Варна.

10. 06. 2016 г.

Варна

Подпис:

доц. д-р Димитър Димитров